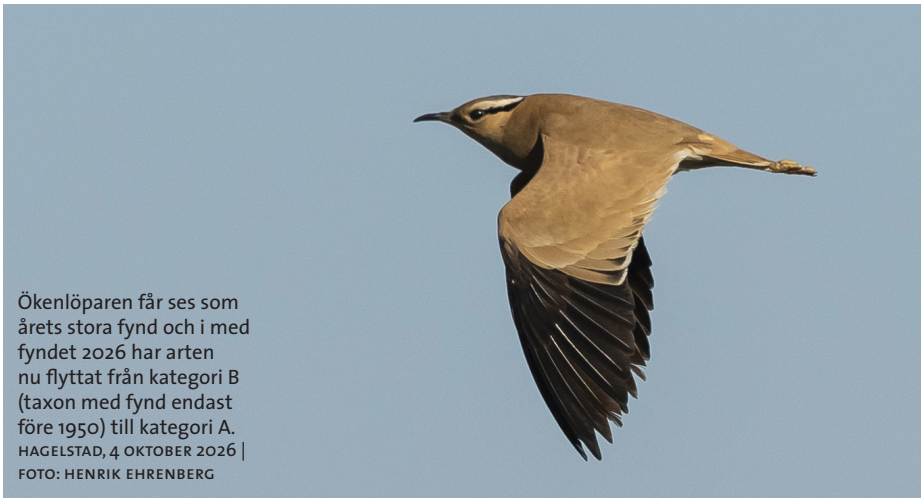

Ökenlöparen får ses som årets stora fynd och i med fyndet 2026 har arten nu flyttat från kategori B (taxon med fynd endast före 1950) till kategori A.
HAGELSTAD, 4 OKTOBER 2026 | FOTO: HENRIK EHRENBERG

2/26 • Meddelande från Raritetskommittén • mötet 23–25 oktober 2026

Rk-nytt

BirdLife Sverige

I KORTHET

TILL RRK

- Från och med 2026 är alpseglare och nordsångare återigen Rk-arter,
- Från och med 2026 lämnas granskningen av fynd av grönlandsbläsgås, blåvingad årta (inkl. hybrider), amerikansk sjöorre och hona vitnackad svärta till Rrk.
- Dessa förändringar framgår av listan över *Borttagna och tillkomna Rk-arter* (se birdlife.se/rk).
- Rk uppmanar Rrk att hjälpa till att driva in Rk-rapporter på de obsar av Rk-arter som läggs in i Artportalen.
- Om en rapport saknar viss dokumentation, trots att det finns exempelvis foton i Artportalen, ombeds Rrk begära komplettering innan rapporten skickas vidare till Rk.
- Utan dokumentation i själva rapporten blir det inget godkännande!

TILL RAPPORTÖRER

- Bifoga dina – och andras – foton!
- Spillningsprover – förvara torrt/kallt. Kontakta aronedman@gmail.com

Raritetskommittén (Rk) höll sitt höstmöte på Ottenby fågelstation den 23–25 oktober 2026. Närvarade gjorde Niklas Andersson, Magnus Corell (sekreterare), Aron Edman, Måns Grundsten, Juho Könönen, Björn Malmhagen (ordförande) och Raul Vicente. Cirka 150 blanketter behandlades under mötet.

Ordförande och ledamöter i Rk 2027

Måns Grundsten tar över rollen som ordförande vid årsskiftet efter Björn Malmhagen som haft posten sedan 2019. Björn är kvar som ledamot i kommittén.

Magnus Corell (ledamot sedan 2013) och Raul Vicente (ledamot sedan 2020) deltog för sista gången innan de träder ur kommittén vid årsskiftet. Nya ledamöter väljs in till 2027.

Alpseglare

Sedan 2026 ska fynd av alpseglare återigen granskas av Rk, efter att Rrk gjort det perioden 2003–2025.Till och med 2025 fanns 43 godkända fynd i landet och en översyn av samtliga fynd har gjorts, för att jämföra vår fyndbild med övriga skandinaviska länder; som har följande antal fynd: Danmark (44), Norge (21) och Finland (4). Uppträdandet visar på en tydlig sydvästlig tyngdpunkt. De svenska fynden är relativt jämnt fördelade mellan vår och höst. Rena sommarfynd förefaller vara mycket ovanliga. Då vår fyndbild till stor del matchar det danska respektive norska uppträdandet – kopplat till antal fynd och fenologiskt uppträdande, väljer Rk att i nuläget inte granska de befintliga fynden ytterligare.

Rk på Facebook
Följ Svenska raritetskommittén på Facebook för nyheter så är du säker på att inte missa något av vikt!

Raul Vicente, som suttit i kommittén sedan 2020, och Magnus Corell, som kom med 2013, avtackades med konstverk signerade Juho Könönen.
FOTO: BJÖRN MALMHAGEN

Svartstare på Sverigelistan

Under mötet behandlades en rapport avseende svartstare från Kuggeboda, Blekinge den 17 januari 2026. Fågeln sågs och fotograferades av en ensam observatör när den födosökte på ett fält ihop med vanliga starar. Den visar en i stort sett helsvart dräkt med svag lila nyans och endast få små vita prickar på undersidan och i ansiktet. Fjäderdräkten ser ”oljig” ut och har mycket långa och smala fjädrar på strupe och rygg. Vidare har den en förhållandevis kort näbb, tydligt ljusa skära ben samt enhetligt svarta undre vingtäckare, utan ljusa bräm, som kontrasterar mot ljusare vingpennor. Sammanlagt bedöms denna kombination av karaktärer ge ett tydligt underlag för publicering av Sveriges första svartstare!

Fågelns utseende passar bäst på en ung hane men eftersom säker åldersbestämning inte är möjlig publiceras den som 2K+ utan könsangivelse. Olika färgavvikelser och nedsmutsade fåglar eller

RARITETSKOMMITTÉNS (RK) UPPDRAG är att kvalitetssäkra fynd av nationellt sällsynta och/eller svårbestämda taxa samt bära det huvudsakliga ansvaret för kategorisering av den svenska fågelfaunan enligt Association of European Rarities Committees (AERC) indelning. Rk ansvarar också för ställningstaganden rörande vilka taxa som anträffats i Sverige. Det bör understrykas att Rk endast bedömer om en fyndbeskrivning uppfyller fastslagna kriterier för publicering. Rk kommenterar eller avgör därmed inte själva artbestämningen av en rapporterad fågel, utan det är något kommittén lämnar till rapportören.

Kuggebodafågeln visar en i stort sett helsvart dräkt med svag lila nyans och endast få små vita prickar på undersidan och i ansiktet. Fjäderdräkten ser ”oljig” ut och har mycket långa och smala fjädrar på strupe och rygg. Vidare har den en förhållandevis kort näbb, tydligt ljusa skära ben samt enhetligt svarta undre vingtäckare, utan ljusa bräm, som kontrasterar mot ljusare vingpennor. Sammanlagt bedöms denna kombination av karaktärer ge ett tydligt underlag för publicering av Sveriges första svartstare! KUGGEBODA, BLEKINGE, 17 JANUARI 2026 | FOTO: FREDRIK LENNARTSSON

avvikande ruggning kan vara fallgropar i bestämningsprocessen men dessa kunde uteslutas genom de små arttypiska vita prickar som fortfarande fanns kvar samt att fågeln ser ut att ha följt ett normalt ruggningsmönster.

Våra vanliga starar har i vinterdräkt stora ljusa prickar på hela kroppen, undre vingtäckare har breda ljusa bräm som får hela vingundersidan att se enhetlig ljus ut, breda bruna kanter på ving- och stjärtpennor samt tydliga ljusa bräm på stjärttäckare, speciellt på undersidan. Staren har oftast även mörkare rödbruna ben och en längre, spetsigare näbb samt en tydlig grön glans i de mörka delarna av fjäderdräkten. De förlängda fjädrarna på strupe, hals och skuldror är i snitt kortare än hos svartstare. Först mot senvåren kan adulta hanar bli av med de flesta ljusa prickarna på kroppen men har de ljusa teckningarna kvar på vingundersidan och på undre stjärttäckare. De sydöstliga underarterna av stare visar i regel svagare vinterteckning och får därför mer svartstarelikt utseende men kan även de alltid skiljas från svartstare genom den ljusare vingundersidan och de ljusa brämen på undre stjärttäckare.

Svartstare häckar och övervintrar på iberiska halvön, södra Frankrike, nordvästra afrikanska kusten och de stora öarna i västra Medelhavet. Inom dessa områden kan arterna ses sida vid sida vintertid när våra starar i mindre utsträckning övervintrar längre söderut. Svartstaren är fortfarande en ovanlig besökare utanför sin utbredning. Längre norrut har den observerats bland annat i Danmark i april–maj 2002, och i Polen i januari 2024.

Även ett svensk fynd med foton har rapporterats från Getterön den 19 januari 2002. Rk gjorde då bedömningen att inte publicera fyndet. I samband med bedömningen av årets fynd granskades bildmaterialet igen, men även om det som ses passar fint in på svartstare låter sig en säker bestämning inte göras.

Underart av svartstrupig järnsparv

En genomgång av de nu nio svenska fynden av svartstrupig järnsparv, kopplat till underartsbestämning har gjorts. De två fynden från Stora Fjäderägg (juni 1988 och maj 2026) publiceras nu till underart.

Två underarter finns beskrivna – *atrogularis* (Uralbergen) och *huttoni* (Altaj, Ö Kazakstan, NV Kina samt V Mongoliet). Förutom att de både underarterna har allopatrisk utbredning, skiljer de sig även åt i fråga om morfologi, mått och genetiska skillnader.

Huttoni har i genomsnitt en kraftigare näbb, längre ben, är större, och uppvisar en kraftigare och mörkare streckning över flanker och rygg kontra *atrogularis*. De morfologiskt största skillnaderna mellan underarterna syns först under försommaren när fåglarna är i häckdräkt. *Atrogularis* ger då ett mer svarthuvat intryck till följd av att ögonbrynsstrecket framför ögat slits ned, och vanligtvis är synligt enbart bakom ögat, precis som submustaschstrecket, som i varierande grad också slits ned och blir svartaktigt. Dessutom uppvisar *atrogularis* ofta ett tunt, vitaktigt halsband mellan den svarta strupen och det orangegula bröstbandet (Svensson & Shirihai, 2018).

Det bildmaterial som finns i öppna databaser på internet är dessvärre begränsat, framför allt när det kommer till bilder på *atrogularis* från dess utbredningsområde. Den morfologiska variationen mellan underarterna i framför allt icke-häckdräkter förefaller vara svårare och sämre utforskat, och mer studier krävs sannolikt.

Av de nio fynden i Sverige är fem gjorda under senhöst, två under tidig vår och två under senvår/försommar. Kanske mest troligt är det fynd av *atrogularis* som berör oss ur ett skandinaviskt perspektiv, och vid en genomgång av det bildmaterial som finns av de svenska fynden, uppvisar de flesta individer en relativt begränsad streckning över flanker och rygg, vilket också talar för *atrogularis*. Två av de svenska fynden avser fåglar i häckdräkt under senvår/försommar, båda från Stora Fjäderägg i Västerbotten. Dessa matchar utseendet av en förväntad *atrogularis*

Notera det svarthuvade intrycket till följt av det vitaktiga ögonbrynsstrecket som enbart är synligt bakom ögat och ett obefintligt submustaschstreck. Dessutom syns ett antytt vitaktigt halsband samt begränsad och enbart svag streckning längs flanker och rygg, vilket talar för underarten *atrogularis*. STORA FJÄDERÄGG, 14 MAJ 2026 | FOTO: NOEL HOHENTHAL

SVARTSTARE – REFERENS

➡ Danska Sjældenhedsudvalget, https://pub.dof.dk/artikler/170/download/doft-102-2008-298-302-mindre-meddelelser

mycket väl och kommer följaktligen publiceras som sådana. Taxonomikommittén har gett underarten namnet uraljärnsparv. I nuläget bedöms de övriga sju fynden fortsatt som obestämda till underart.

Bergsångare i Ottenby

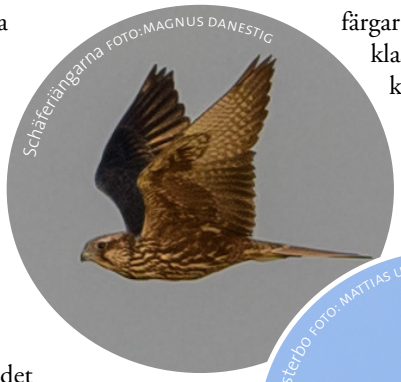
En bergsångare rapporterades från Ottenby Kungsgård, Öland, i maj 2026. Bestämningsproblematiken gentemot balkansångare är svår. I litteraturen nämns vissa skillnader mellan de två när det kommer till den kompletta vingpenneruggningen efter häckning. Balkansångare ruggar sina vingpennor i ett svep efter flyttningen, medan en del av bergsångarna kan byta några inre handpennor redan före flyttning, pausa ruggningen, och sedan återuppta den efter höstflytten. Detta resulterar i att en del bergsångare på våren kan uppvisa två ”generationer” handpennor, några lite mer slitna innerst och fräschare ytterst. Skillnaden är diskret ska understrykas!

Ottenbyfågeln uppvisar just ett sådant ruggningsmönster. Inskärningen på fågelns handpenna 6 matchar dessutom bergsångare snarare än balkansångare. Övriga dräktkaraktärer är svårbedömda på vårfåglar men alla pekar i samma riktning och fågeln publiceras därför som bergsångare.

Beslutet att publicera avviker från andra observationer i NV Europa genom att majoriteten, eller till och med alla, tidigare berg-/balkansångare publicerats med stöd av lockläte eller sång. Å andra sidan är det sällan fältfynd är dokumenterade så fint som den aktuella fågeln och där vingpennorna kan analyseras på detaljnivå.

En del bergsångare kan på våren uppvisa två ”generationer” handpennor, några lite mer slitna innerst och fräschare ytterst, även om skillnaden är diskret. Ottenbyfågeln uppvisar just detta ruggningsmönster. Inskärningen på Ottenbyfågelns handpenna 6 matchar dessutom bergsångare snarare än balkansångare. Övriga dräktkaraktärer är svårbedömda på vårfåglar men alla pekar i samma riktning och fågeln publiceras därför som bergsångare.
OTTENBY KUNGSGÅRD, ÖLAND, 10 MAJ 2026 | FOTO: JONAS BONNEDAHL

Schäferiängarna FOTO: MAGNUS DANESTIG

Falsterbo FOTO: MATTIAS ULLMAN

Tatarfalksrapporter

Två olika 1K tatarfalkar, Ottenby (juli) och Falsterbo (augusti), rapporterades under 2026. Rk har fått in blanketter på båda individerna men beslöt att skjuta på besluten. En noggrannare genomgång av det svenska fyndmaterialet och kategoriseringen behövs för att kunna göra en bra bedömning. Orsaken är att tatarfalk historiskt placerats i kategori D eftersom många individer konstaterats vara falkenerarfalkar från fångenskap, hybrider med andra storfalkar osv. och osäkerhet har funnits kring huruvida tatarfalk har kapacitet att dyka upp spontant hos oss.

Övriga godkända fynd

Ökenlöparen på Öland får ses som årets stora fynd, och i med fyndet 2026 flyttar nu ökenlöpare från kategori B (taxon med fynd endast före 1950) till kategori A.

Flera blanketter på den återvändande krushuvade pelikanen behandlades. Fågeln bedöms vara samma som turnerade genom norra Europa 2025. Då var den till synes subadult och bedömdes sannolikt vara 3K. Dräktutvecklingen till mer adult dräkt 2026 stärker åldersteorin och att den nu som återvändare alltså var 4K, eftersom det är normalt att de färgar ut först från åldersklass 4K även om det verkar finnas stor variation hos arten.

En adult brunsula sågs längs en stor del av västkusten den 5 september och avslutade dagen med att ställa sig i strandrågen på sanddynerna i Laholmsbukten. Dagen därpå kunde den ses på samma plats, men dog slutligen på stranden. Flera tidigare fynd av arten har varit behäftade med en viss liten osäkerhet kring hur cocossula, *Sula brewsteri*, kan uteslutas eftersom unga och subadulta fåglar är svåra att separera från brunsula. Adulta individer är däremot enklare och den aktuella fågeln kunde dessutom bestämmas till hona.

Ett av de mer sensationella fynden under året är den återvändande ringnäbbad måsen i centrala Stockholm som visade sig häcka, sannolikt med en fiskmås, och sågs mata ungar tillsammans med denna. Arten har tidigare aldrig gjort häckningsförsök i Sverige, men flera individer har varit återkommande flera år i följd.

Raritetskommittén | birdlife.se/rk

DNA-analyser – tips & kontakt
Om du samlar in fågelbajs från någon intressant individ – torka provet och lägg det sedan i frysen! Även fjädrar är av intresse, förstås. Kontakta sedan Raritetskommittén på adressen aronedman@gmail.com

Rk-ledamöter vid mötet 23–25 oktober 2026 (fr. v.): Magnus Corell, Aron Edman, Raúl Vicente, Niklas Andersson, Björn Malmhagen, Juho Könönen och Måns Grundsten.
OTTENBY FÅGELSTATION | FOTO: TOBIAS LILJA-NORDIN